

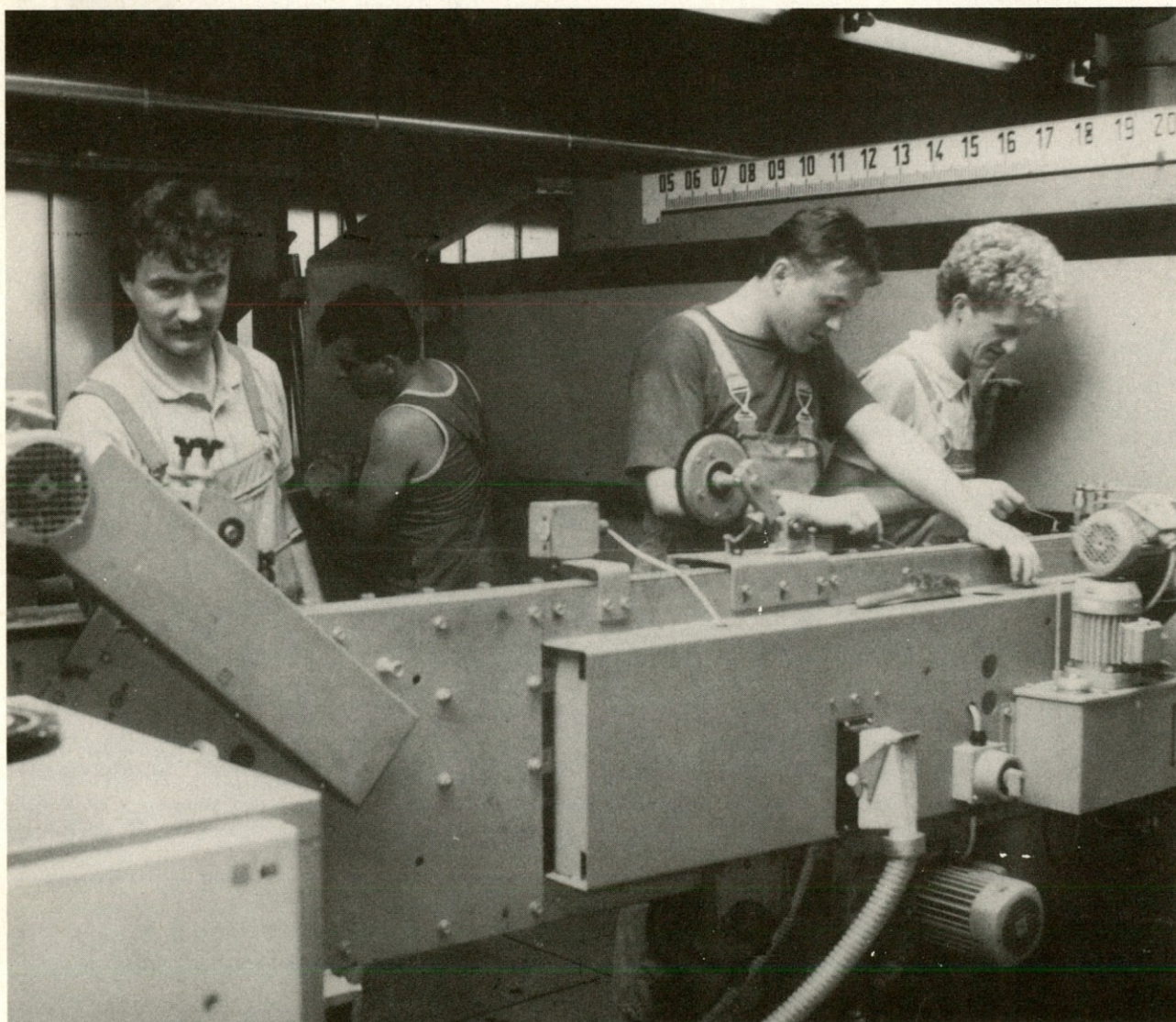
Konoplan

induplati glasilo delovne organizacije

induplati jarše

LETO XXXII.

JULIJ-AVGUST 1989

Med kolektivnim dopustom je bilo potrebno opraviti remont tudi na širinsko razpenjalnem stroju Textima. Remont je vključeval delno čiščenje verige, čiščenje in mazanje ventilatorjev ter elektromotorjev, pregled ostalih elektromotorjev, čiščenje komor, ureditev mazanja in barvanja muld z vodoodbojno barvo. Posnetek prikazuje delavce iz oplemenitilnice (z leve) Karlija Koštomaja, Cirila Urankarja, Tomaža Kodermana in Aleša Pirca pri pregledu verige.

IZ VSEBINE:

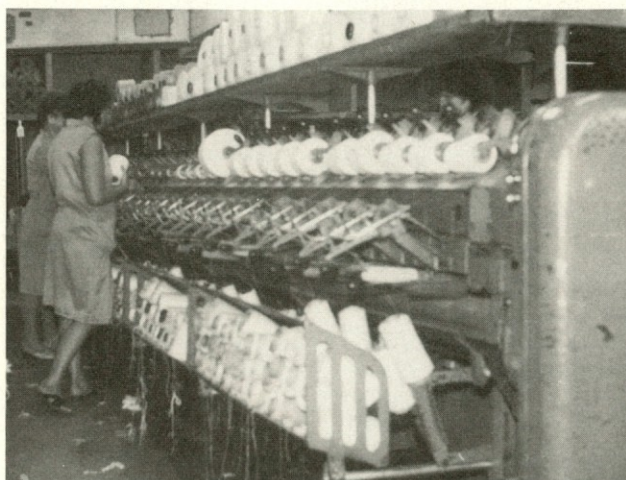
- Remont v proizvodnji tkanin
- Delo prek Študentskega servisa
- Družbeno denarne pomoči otrokom naših delavcev
- Oddelek razvoja šotorov v novem prostoru
- Prispevki iz naših žepov se spet povečujejo
- Dopust, dopust – dragih ust

REMONT V PROIZVODNJI TKANIN

Remont v proizvodnji je bil v Jaršah od 15. do 29. julija in je sovpadal s kolektivnim dopustom. Ta kolektivni dopust ne smemo vzeti dobesedno, saj je v proizvodnji v tem času delalo precej delavcev. Pa ne samo vzdrževalci, ki si tako kot vsako leto med remontom ne morejo privoščiti dopusta, saj so nepogrešljivi pri popravilu strojev. Delalo je tudi nekaj proizvodnih delavcev. Eni so pomagali pri remontu, v nekaterih oddelkih pa so obratovali tudi posamezni stroji.

Stroji so brneli v pripravljalnici in tkalnici

Proizvodnja v pripravljalnici je potekala zato, ker so tkali blago v tkalnici. V pripravljalnici so morali previti prejo, ki so jo rabili za tkanje. Poleg tega so ob tej priložnosti predelali ostanke materiala, ki ga med letom zaradi redne nujne proizvodnje niso mogli. Zato je bilo po besedah mojstra JANEZA BELAJA med remontom v pripravljalnici le malo delavcev na dopustu.

Na tem previjalnem stroju SAVIO so delavke med kolektivnim dopustom previjale ostanke materiala s snovala.

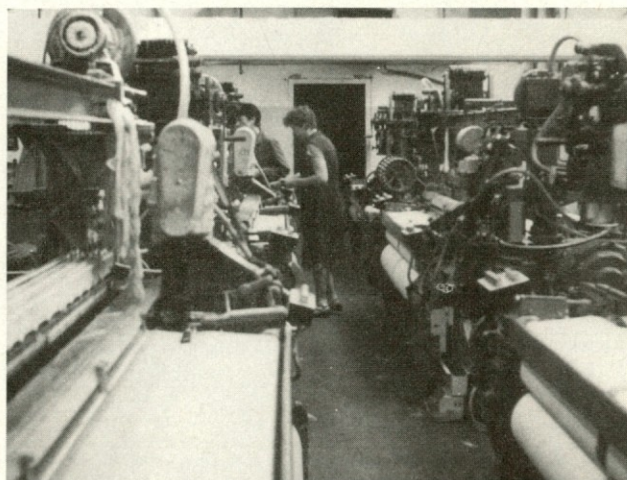
V tkalnici SPS so med remontom obratovali tkalski stroji SOMET, na katerih so tkali široke zavese. V spodnji tkalnici so na desetih statvah tkali ozke zavese in tkanino za spalne prostore. Obratovali so tudi pletilni stroji IWS. V čistilnici tkanin so delale delavke ob eni klasični mizi.

Vsa ta proizvodnja je potekala v dveh izmenah. Potrebna pa je bila zaradi zagotovitve pravočasnega roka dobave kupcem. Naročilo za široke zavese je namreč večje kot pa bi jih izdelali ob izpadu 14-dnevne proizvodnje v času remonta. Tudi dobavni rok kupca IMV za ozke zavese je kratek.

Proizvodnja na teh statvah je lahko potekala zato, ker na njih ni bil potreben remont. V času kolektivnega dopusta so delavke izdelale 17000 metrov tkanine.

V čistilnici blaga so klaserke OTK zaradi pomanjkanja blagovnih valjev odvijale blago, stkano na Sometih.

Med remontom je za nekatere delavce – mojstre vzdrževalce v tkalnici potekal tečaj za nastavitev privezovalnih strojčkov za strojno privezovanje osnov, ki ga je vodil Rajko Birk, prejšnji vodja remonta v tkalnici.

V spodnji tkalnici so delavke med remontom tkale ozke zavese zaradi zagotovitve pravočasne dobave blaga kupcu.

Pomoč v proizvodnji

Dekletom iz uprave VESNI LAH, PETRINI UDOVČ, ELZI TRATNIK, BOGDANI REJC, MELITI AVBELJ, DARJI FORTUNAT, FANI ŽERAK, VANDI MAROLT, ZOFIJI KUNEJ, IRENI HRIBAR, VILJANI CERAR, TATJANI ULČAR in IDI BERAUS teer BUJANU ZUBIČU se lepo zahvaljujem za pomoč pri pakiranju blaga v juniju.

Janko Ukmar

Dopolnilo članku iz prejšnjega Konoplana

V Konoplano maj-junij je bil objavljen članek o širjenju Čateških Term s podatkom o tem, da je Induplati tam kupila garsonjero za letovanje delavcev. Žal so nekateri razumeli članek tako, da so Terme že odprte ter so se zanimali za rezervacije. To seveda ne drži, Garsonjera je že prevzeta, vendar jo bo potrebno še opremiti. Ko bo prostor dokončno urejen, bo kadrovska služba pravočasno objavila, kdaj se bodo pričele koristiti kapacitete in kako se bodo zbirale prijave.

Popravek članka iz prejšnjega Konoplana

V prejšnjem Konoplano je prišlo v članku »Bogdan Barle se je preselil na Malo planino« do pomote. Bogdan Barle ni oskrbnik doma na Mali planini, temveč najemnik in bo dom upravljal po lastnih ekonomski načelih. Naši delavci bodo imeli med dopustom 50 odstotni popust (za 7 dni). Popusta pa ne bo mogoče koristiti za izlete.

Še informacija o prijavih. Za dopuste na Mali planini se bo potrebno prijaviti na isti način kot za Umag. Za letno sezono do 1. junija, za zimsko sezono pa do 15. novembra. V kolikor ne bodo možne rezervacije zaradi zasedenosti našega počitniškega doma, bo najemnik (kot izhaja iz pogodbe), našim delavcem priskrbel oskrbo v drugem domu ali v domu v Šimnovcu.

Med remontom ni bilo izjemnih del

Letošnji remont je v proizvodnji tkanin vključeval v glavnem dela, ki se pojavljajo redno vsako leto. Kakšnih večjih del ni bilo v nobenem oddelku.

V predilnici so vzdrževalci očistili celotno klima napravo ter opravili vzdrževalna dela na kompresorski postaji in parnem razdelilniku. Ključavničarji in električarji so imeli dovolj dela na strojnem parku. Največ je bilo čiščenja, podmazovanja ali menjave manjših delov.

V pripravljalnici je zunanji izvajalec opravil nekaj plekarskih del. Električarji pa so uredili razsvetljavo v proizvodni dvorani, očistili klima napravo ter pregledali in po potrebi menjali ležaje na elektromotorjih. Vzdrževalci so opravili še manjša strokovna dela na strojih.

Remont v tkalnici je vključeval elektro dela na tkalskih in drugih strojih ter ostalih napravah v objektu. Opravljena so bila še dela kot ureditev prostora ob vdevalnici, ureditev

odtoka meteorne vode in menjava kondenzatorskih cevi v spodnji tkalnici, pa še marsikaj drugega.

V oplemenitilnici pa je bilo med remontom malo več zidarskih del, ki so bila v glavnem posledica nedokončanja iz lanskega leta. Največ je bilo seveda čiščenja – od čiščenja strojev do čiščenja tlakov, kjer je bilo potrebno talno nesnago od impregniranih sredstev najprej namočiti s solno kislino, jo nato ostrgati in nazadnje očistiti z vodo. Pri uporabi solne kisline so delavci dobili zaščitne maske za dihalne organe. S pregledi in tesnenji posameznih delov na strojih in napravah pa so delavci oplemenitilnice morali hiteti, da so jih lahko opravili v štirinajstih dneh.

Nekaj del je bilo opravljenih tudi v kotlarni. Precej je bilo menjav raznih sestavnih delov in čiščenja. Marsikaj je bilo potrebno tudi zatesniti ali zavariti.

Našteta opravila so seveda le del obsežnega remonta, ki letos na srečo ni potekal v največji vročini, saj so nas spremljale vsakodnevne nevihte.

PRIPRAVILA: L. O.

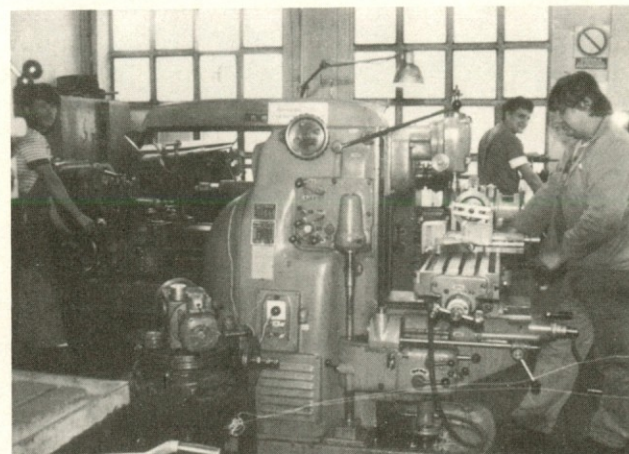
Precej dela so imeli med remontom tudi v kotlarni. Na sliki sta **BOJAN SLAPAR** in **TONE ŠUŠTAR** pri popravilu tekočega traku, kjer je bilo potrebno menjati vodilne valjčke in dele traku.

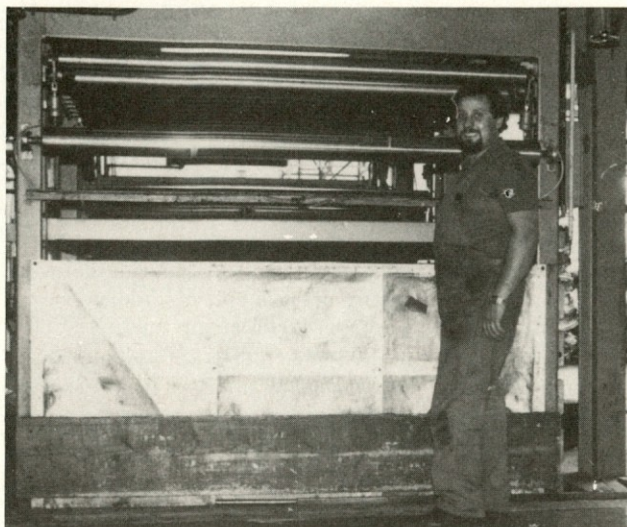
V predilnici so bili potrebni tudi električarji. **MARKA LONČARJA** in **MIHO KRALJA** sem slikala pri čiščenju in menjavi ležajev na ventilatorjih v predilnih strojih Carniti.

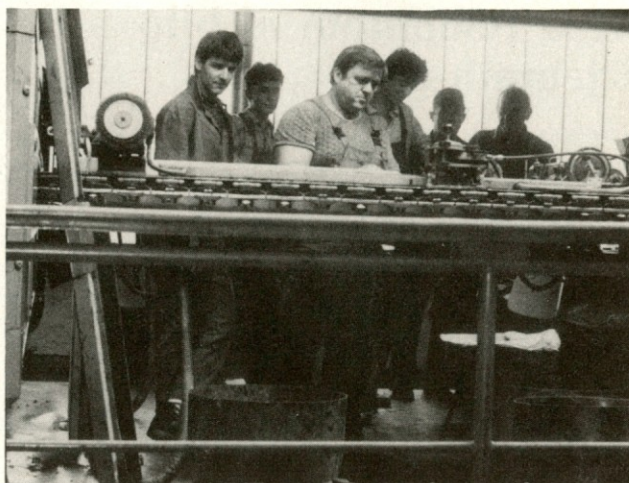
V tkalnici so na Sulzerjih opravili remont **MIHA KNEZ**, **FRANC ERCE** in **ANDREJ KOROŠEC**. Očistili in namazali so verige za projekte ter menjali olje na statvah.

Posnetek je iz mehanične delavnice. **FRANCI GRILJ** (levo) izdeluje na manjši stružnici nerjavečo gred za črpalko Jigri. V ozadju **JANEZ OSOLNIK** na večji stružnici obdeluje verižnike in puše za potrebe kotlarne. **MATEVŽ BURJA** (spredaj) pa popravlja člene verige za širinsko razpenjalni stroj **ARTOS**.

DRAGO HUDMAL je »steber« remonta na stroju ARTOS v oplemenitilnici.

Skupina delavcev iz oplemenitilnice izvaja remont na široko razpenjalnem stroju ARTOS. Za zagotovitev dobre kakovosti materiala je bilo potrebno tudi čiščenje in popravilo verige, ki so jo delavci na sliki že vstavili v stroj.

V kleti stare barvarne izvajajo remont že tretjo leto. Tokrat naj bi se dela v celoti dokončala. Generalna obnova kleti je bila potrebna zaradi uničevalnega učinka vlage na železobetonsko armaturo.

Tudi v kleti nove barvarne je bilo potrebno marsikaj popraviti, obnoviti ali zamenjati. V kot, ki ga prikazuje slika, so delavci začasno odlagali pokvarjene, zastarele ali uničene dele strojev in naprav.

Namesto počitniških slik iz Umaga vam iz tega kraja prikazujemo še dve delovni. Obe sta posneti zadnji dan, ko so bili delavci Induplati ali zunanji sodelavci pri koncu s planiranimi opravili in popravili na počitniškem domu. Zgornji posnetek kaže, da znajo moški ne samo pleskati, temveč tudi pomivati, tako da so se stoli po končanem delu spet svetili.

Na sliki sta glavna aktivista letošnje prenove počitniškega doma v Umagu. Viki in Zdenka sta se po končanih delih na domu odpočila kar na gugalnicah (in obenem preizkusila njihovo trdnost). Lične gugalnice so naš letošnji hit, saj prej ni bilo nobenih igral za otroke. Tistim, ki so jih načrtovali, so zelo hvaležni starši. Onim, ki so jim dali končno obliko, pa se iz srca zahvaljujejo njihovi otroci. Otroški vrišč spada na igrišča, ne pa k odraslim, ki počivajo ob mizah.

Družbeno-denarne pomoči otrokom naših delavcev

Zaradi gospodarske krize, ki pesti našo državo, je življenje čedalje dražje. Marsičemu se moramo odrekati. Odrasli to še nekako razumemo. Težje je z otroki, zlasti šoloobveznimi oziroma tistimi, ki so na pragu pubertete. Težko razumejo, zakaj ne morejo imeti ne samo tisto, kar si želijo, temveč tudi tisto, kar potrebujejo. Resen problem pri omejevanju potreb otrok se pojavlja predvsem v družinah, kjer so osebni dohodki med najnižjimi. Takšnim socialno ogroženim družinam skuša pomagati družba med drugim tudi z izplačilom denarnih pomoči otrokom oziroma otroškimi dodatki.

O višini družbene pomoči za otroke naših delavcev in kriterijih za pridobitev takšne pomoči sem se pogovarjala z **ALBINCO KOSMAČ**, vodjo obračuna osebnih dohodkov.

Albinca Kosmač je povedala, da trenutno prejema družbeno pomoč otrokom 50 delavcev Induplati, kar znese 0,5 odstotka vseh zaposlenih. V proizvodnji je 30 prejemnikov družbene pomoči, v konfekciji Radomlje in Mengeš 8, ravno toliko jih je v konfekciji Mokronog, na upravi pa sta 2. Te številke seveda niso stalne, saj se občasno pojavljajo novi prosilci oziroma starim preneha pravica do prejema družbene pomoči. Dve delavki prejmeta družbeno pomoč v funkcionalni obliki, kar pomeni, da občinska skupnost otroškega varstva otrokom plačuje oskrbnino v vrtcu ali šolsko prehrano.

Višina otroških dodatkov je odvisna tako od povprečnega dohodka družine kot od celotne problematike družine. Od 1. maja letos dalje so do njih upravičeni otroci tistih delavcev, katerih povprečni dohodek na člana družine v letu 1988 ne presega 309.000 dinarjev. Poleg tega se pri dodelitvi kakršnekoli socialnovarnostne pomoči upošteva celotna problematika družine, o čemer podajajo mnenje organizacije združenega dela.

Pravica do otroških dodatkov se obnovi vsako leto s 1. majem, kar pomeni, da morajo prosilci vloge za to obliko družbene pomoči oddati vsako leto posebej.

Zaradi visoke inflacije se družbena pomoč otrokom med letom valorizira, običajno na dva meseca.

Dodatek za kruh in mleko

Zadnje čase so otroški dodatki čedalje »manj vredni« oziroma je možno s prejetimi zneski otrokom nuditi čedalje manj. Zato je bil letos s 1. marcem uveden dodatek za najosnovnejše življenske dobrine – tako imenovan dodatek za kruh in mleko. Trenutno znese 50.000 dinarjev na otroka. Ta znesek prejme vsak otrok prejemnika te družbene pomoči, ne glede na povprečni dohodek družine. Prosilka, ki ima na primer štiri otroke, prejme 200.000 dinarjev.

Z družbeno pomočjo otrokom si družina seveda ne more opomoči. Zlasti tam, kjer imata oba starša res nizke dohodke, otrok v družini pa je več. Najde pa se tudi primer, ko obstajajo v družini razni stranski, neprijavljeni dohodki, ki tako ostajajo za druge namene oziroma se otrokom odtegujejo še tista malenkostna sredstva, ki jih dobijo.

Pripravila: L. O.

IVEK ŠOLTIČ in **VINKO KUŠAR** sta med remontom v Induplati opravljala najbolj umazano delo, saj sta se v posebni zaščitni opremi gibala po kanalih in jih čistila blata. Slika nam ne kaže potnih kapelj na njihovih obrazih, ki so se pojavile tako zaradi vroče obleke kot težaškega dela. Smrad, ki je redni spremljevalec kanalov, zanju tudi ni smel biti vprašljiv.

Delavci vzdrževanja **DRAGO MRDJENOVIC** (levo), **VINKO JEREB** (desno) in učenec na počitniškem delu **BOŠTJAN VRHOVNIK** (v sredini) pri remontu predilnega stroja. Popravilo regulacijske jermenice je trajalo tri dni. Za **D. Mrdjenoviča**, ki je sodeloval pri remontih polnih 40 let, je letošnji remont zadnji. Na jesen se bo namreč upokojil.

Oddelek razvoja šotorov v novem prostoru

V kletnem prostoru predilnice se je do nedavnega stiskal oddelek razvoja šotorov. Prostor je bil tako majhen, da je bilo platno zloženo vsepovsod, šivilje so se spotikale obenj, vrata pa se velikokrat sploh niso mogla odpreti, saj so bila založena z materialom.

Zelena luč za razrešitev njihove prostorske stiske se je prižgala lansko leto, ko se je v 2. nadstropju stavbe predilnice izpraznila ATR tkalnica. Približno v enem letu so vrževalci prostor preuredili v lično urejeno delovno okolje za oddelek razvoja šotorov.

Delavci razvoja šotorov so se v novi prostor preselili v začetku letošnjega julija. Oddelek je razdeljen na dva dela. En del je namenjen razvojni proizvodnji šotorov. Tu hranijo vzorce šotorov, platno, markize. Obenem so tukaj šivalni stroji, na katerih šivilje sešijejo nov model.

Druga polovica delavnice še ni dokončana. Položiti bo potrebno še lesen tlak in zeleno juto. S tem se bo ustvaril

ambient, ki bo spominjal na naravno okolje. V tem predelu bodo postavljene kolekcije novih šotorov ter šotorov, ki jih prodajajo v naši trgovini. Takšen način prikazovanja je doslej manjkal, ker ni bilo ustreznega prostora. Naenkrat bo lahko postavljenih približno dvajset šotorov.

Stanek Pislak, vodja oddelka razvoja šotorov, je povedal, da je novourejeni prostor precejšnja pridobitev za Induplati. Doslej je kupec šotor videl samo na skici. Sedaj pa si ga

Za to mizo prebije Stane Pislak le majhen delček delovnega časa. Njegov prostor je v proizvodnji, med šotori.

lahko praktično ogleda ter izbere tistega, ki mu bolj ustreza po obliki ali barvi. Ureditev razvojnega oddelka je pomembna predvsem zaradi razvijenih tujih partnerjev, ki se za kupca odločijo po prvih vtisih, še preden si dobro ogledajo kolekcijo.

Tovariš Pislak, ki »živi« za šotore, je dodal, da je povpraševanje tujih partnerjev po šotorih Induplati vse večje. Najboljše in največje stranke so resda iz Nemčije. Vendar se je letos ponudila tudi možnost sodelovanja s Francozi. Naša tovarna sodeluje s firmo IMV, kar je fenomenalno celo za veliko večje proizvajalce kot smo mi.

Razvojni oddelek se je s preselitvijo tudi nekoliko povečal. Zaposlili so enega novega delavca – modelarja. Potrebe pa so vedno večje, zato nameravajo zaposliti še eno šiviljo. Vse večjim zahtevam kupcev v dosedanji sestavi težko ustrezajo. Že tako namreč trdo delajo. Škoda pa je, da bi s kasnitvami izgubili kupce, za katere se bije v svetu čedalje hujši boj.

Lada Orehek

Na levi strani oddelka razvoja šotorov so postavljeni šivalni stroji in pregledovalna miza.

Druga polovica prostora je namenjena namestitvi šotorov za ogleda kupcev.

Zahvala

Ob smrti moje mami TILKE CERAR se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem opelementilnice za izraze sožalja in denarno pomoč.

Tončka Pele

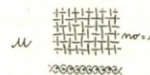
Zahvala

Ob smrti mojega dragega očeta IVANA LAVRIČA se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam iz tkalnice za izrečeno sožalje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi mnogi prezgodnji zadnji poti.

Ivan Lavrič

MALI OGLASI

Kupim rabljen kavč. Tel. 724-216 po 14. uri

Rebus

Romanu prva nagrada

Od 13. do 16. junija je bil v Celju sejem IDEJA. Temeljno vodilo tega sejma je ustvarjalnost, kar vodi v razvoj in napredek. Na sejmu so razstavljalci prikazovali nove ideje v obliki inovacij, patentov, licenc in tehničnih izboljšav. Nove ideje so predstavljala tako podjetja kot zasebniki (obrtniki in drugi občani).

Sejem IDEJA je bil letos šele tretji po vrsti. Prej so bile inovacije vključene v obrtniški sejem, vendar je bilo preveč dela z njihovim iskanjem po razstavišču. Kajti inovacije ocenjuje posebna komisija, ki nato podeli nagrade.

Na letošnjem sejmu IDEJA je sodeloval tudi naš delavec ROMAN SUŠNIK. Predstavljal je svoj avtomobil ROSMOBIL. Ta avto je izpopolnjena različica Rosbila in je enostavneje izdelan. Roman ga je že tako dodelal, da bi ga lahko kakšna tovara serijsko proizvajala. Najraje oziroma najlaže pa bi sodeloval s privatnikom.

Romanov ROSMOBIL je na sejmu vzbudil veliko zanimanja. Največ je bilo seveda opazovalcev. Za resnejše pogovore pa je potrebno veliko časa in interesa ter ogled po končanem sejmu, s čimer se je Roman tudi srečeval. Omenila sem že, da so bili razstavljeni artikli ocenjevani. Prva nagrada med vsemi inovacijami je pripadla Romanovemu ROSMOBILU. Roman je prejel plaketo in denarno nagrado v višini 3.000.000. – dinarjev (300 starih milijonov).

Z nagrado je Roman kar zadovoljen. Pač pa je razočaran nad načinom njene dodelitve. Običajno se podelijo nagrade že na samih prireditvah ali nekaj dni zatem. Roman pa je denar prejel šele po petih tednih. Pa še za to je moral sam čestokrat telefonirati. Zaradi takšnega odnosa prirediteljev sejma Ideja do razstavljalcev je prepričan, da ga na naslednjem sejmu ne bo. Raje se bo udeleževal tržnih sejmov.

Vsi pa Romana le niso razočarali. Posluš do njegovih hotenj so pokazali tako v Induplati kot na Občinski razi-

Polletno poročilo o poškodbah pri delu

V polletnem obdobju v času, od 1. 1. 1989 do 30. 6. 1989 smo pri analizi poškodb ugotovili:

V obravnavanem obdobju je bilo poškodovanih 24 delavcev, od teh 20 na delu in štirje na poti na delo ali z dela in je bilo zaradi poškodb pri delu 315 dni bolniškega staleža.

Resnost poškodb nam pove povprečno število izgubljenih dni na eno

poškodbo oziroma da je ena poškodba zahtevala 13 dni bolniškega staleža.

Pogostost poškodb nam pove, koliko poškodb je bilo na 100 zaposlenih. Tako dobimo, da sta se poškodovala 2 delavca na 100 zaposlenih.

Ostali podatki so razvidni iz tabel, ki vam povedo poškodbe pri delu in trajanje odsotnosti z dela:

TABELA 1:

Vrsta poškodb	Program tkanin	Program konfekcije	Malo-prodaja	Gostinska dejavnost	Uprava	SKUPAJ
v zvezi z delom	9	9	–	–	2	20
na poti na delo	4	–	–	–	–	4
SKUPAJ	13	9	–	–	2	24

TABELA 2:

Izgubljeni dnevi	Program tkanin	Program konfekcije	Malo-prodaja	Gostinska dejavnost	Uprava	SKUPAJ
zaradi poškodb v zvezi z delom	155	75	–	–	18	248
zaradi poškodb na poti	67	–	–	–	–	67
SKUPAJ	222	75	–	–	18	315

Pri raziskavi vzrokov poškodb pri delu ugotavljamo na prvem mestu nepazljivost, nestrokovnost pri delu, kršenje predpisov in navodil za varno delo ter neuporabo osebnih varovalnih sredstev.

Večino poškodb pri delu bi bilo možno preprečiti, če bi vsak na svojem delovnem mestu upošteval navodila za varno delo in delo tudi pravilno in dosledno opravljal.

Pripravil:
Darko Zupan

skovalni skupnosti. Na tem mestu se Roman zahvaljuje komisiji za delovna razmerja za odobritev sedem dni izrednega plačanega dopusta zaradi sodelovanja na sejmu. Občinski raziskovalni skupnosti Domžale pa izreka zahvalo za plačilo sejemskega prostora.

Pogovarjala se je Lada Orehek

Koliko let nazaj smo kupovali za dinarje? Arhivska slika nam obuja spomine na dobre stare čase, ko še ni bilo milijard.

Delo prek študentskega servisa

»Brez dela ni jela!« so lepo rekli že naši pradedje. To načelo niso samo izgovarjali, temveč so ga tudi praktično izvajali. Kdor ni delal, je bil berač.

Kaj pa danes? Spet prihajajo časi, ko bodo delomrzneži imeli čedalje manj. Saj celo tisti, ki trdo delajo, nimajo ničesar v izobilju. Na pohodu so časi, ko bodo vsi člani družine ves prosti čas izkoristili za delo. Tudi tisti, ki hodijo v srednje šole ali fakultete. Pa ne samo v času šolskih počitnic, vse večja lakota za denarjem pesti učence tudi med šolskim letom. Štipendije so namreč nizke, žepnine pa tudi ne dohitevajo stroškov mladih, še manj pa njihovih želja.

Najhitrejša pot za študente in učence, da nekaj zaslužijo, je obisk na ŠTUDENTSKEM SERVISU. Za mlade domžalske občine je ta servis v Domžalah, v prostorih občinske konference ZSMS. Študentski servis namreč od delovnih organizacij prejme potrebe za občasna dela in jih posreduje dela (še bolj pa denarja) lačni šolajoči mladini.

Natančnejše podatke o dejavnosti študentskega servisa v Domžalah sta mi podala MARTIN GROŠELJ, sekretar OK OZMS Domžale ter vodja Študentskega servisa Domžale in HELENA JARC, tajnica OK ZSMS Domžale ter delavka na Študentskem servisu.

Študentski servis v Domžalah je bil ustanovljen leta 1985 kot dislocirana enota ljubljanskega Študentskega servisa. Nastal je zaradi potreb delovnih organizacij domžalske občine po občasni delovni sili ter seveda zaradi povpraševanja študentov in dijakov, ki bi raje delali bliže domu, ne samo v Ljubljani, kjer servis deluje že vrsto let.

Študentski servis nudi usluge svojim članom. To pa so tako učenci srednjih šol kot študentje fakultet. Zadnje čase pa lahko prek Študentskega servisa delajo tudi tisti, ki po končani diplomi ne dobijo zaposlitve ter so prijavljeni na Skupnosti za zaposlovanje in mlajši od 27 let.

Za vpis v Študentski servis potrebujejo učenci spričevalo o končani osnovni šoli, osebno izkaznico, dve fotografiji in 500 dinarjev gotovine, študentje pa še indeks. Po vpisu dobijo člansko izkaznico, ki velja tudi v Študentskem servisu v Ljubljani.

Počitniškega dela ni več

Je samo še delo prek Študentskega servisa. Z zaposlitvijo učencev prek Študentskega servisa je konec vsakoletnih administrativnih prerekanj, kako naj se označi delo učencev in študentov, ki si občasno služijo kruh v delovnih organizacijah.

Vsa nadomeščanja v podjetjih, kjer ne gre za redno delavno razmerje, krije sedaj Študentski servis s svojo »borzo« delavcev – učencev in študentov.

Potrebe delovnih organizacij naše občine po delu učencev in študentov so različne. V času šolskih počitnic je največ potreb po enostavnejših proizvodnih delih. Takšna dela ponujajo

Helios, Lek, Papirnica, Induplati in drugi. Tu gre dejansko samo za drugačno obliko počitniškega dela.

Med šolskim letom potrebujejo delavce v večji meri neproizvodna podjetja. To so Razvojni zavod, Zavarovalna skupnost, Biro 71, Občinska uprava, Knjižnica Domžale, kakšna Osnovna šola za nadomeščanje v času bolniške odsotnosti, Komunalno podjetje Kamnik za delo na Veliki planini med zimsko sezono, pa še marsikdo drug. V teh organizacijah gre običajno za bolj strokovna dela, namenjena študentom.

Zadnje čase se pojavljajo primeri, da delovne organizacije iščejo usluge prek Študentskega servisa tudi za nadomeščanja v času porodniškega dopusta. Ali pa sprejemajo učence oziroma študente, ki so zaključili šolo, za toliko časa, kolikor bi trajala pripravniška doba. Če so uspešni, jih potem redno zaposlijo. To je za delovne organizacije cenejše kot redna zaposlitev in brez pravnih posledic.

Vedno več potreb po občasnih delavcih pa izražajo tudi zasebniki, ki so člani obrtnih zadrug. To so Kemis, Edigs, kooperacije Napredek, kooperacije Kočna in podobno.

Plače so zadovoljive

Plačevanje študentskega dela opravlja servis. Le-temu nakazujejo denar delovne organizacije, ki so zaposlovalę študentsko delovno silo. Ceno delovne ure postavijo delovne organizacije. Za enostavna proizvodna dela je v juliju znašala od 20.000 do 25.000 dinarjev. Cena delovne ure za strokovnejša dela pa je znašala od 30.000 do

35.000 dinarjev. Delovnim organizacijam študentski servis svetuje, naj se cena delovne ure večja glede na porast neto osebnih dohodkov.

Učenci in študentje so s plačilom običajno zadovoljni. Za opravljeno delo prejmejo pogostokrat toliko denarja kot fizični delavci pri istem delu. Zato se neredko z njihove strani pojavljajo očitki, češ da so začetniki in dobijo preveč plačila. Vendar temu ne moremo pritrditi. Če pridno delajo, naj tudi pošteno zaslužijo, saj organizacije zelo malo stanejo (zanje jim ni treba izplačevati bruto osebnih dohodkov). V primeru nevestnega dela pa jih narejeni lahko vsak trenutek odslovijo.

Delo ni važno, pomemben je denar

V Študentski servis Domžale je vključenih približno 1200 študentov in učencev. Od teh je tretjina študentov.

Vsi člani seveda ne dobijo dela, saj je ponudba del manjša od povpraševanja. Največji naval za delo prek Študentskega servisa je na začetku poletnih počitnic – od 20. junija do začetka julija. Takrat iskanci dela skorajda ne vprašujejo, kaj bodo delali, temveč samo, kje bodo delali. Nasploh je čedalje manj izbirčnosti glede vrste dela, saj je vsak učenec vesel, da sploh dobi delo in s tem denar za svoj vedno prazni žep. Srednješolci se radi zadovoljijo s kakršnimkoli delom, saj morajo mlajši od 18 let delati pod vodstvom mentorja. Izbira del za študente pa je odvisna od njihovih socialnih razmer, saj so revnejši manj izbirčni. Tako na primer študentka medicine pred diplomu opravlja delo čistilke.

Odprtje Induplati do Študentskega servisa

Naša tovarna je kmalu po ustanovitvi Študentskega servisa vzpostavila stike z njim. Sicer ne gre za večje menjave dela in delavcev, vendar se včasih pojavi kakšna nujna potreba po delavcu, ki se pa najhitreje dobi ravo prek Študentskega servisa.

Največ potreb po občasnih delavcih ima Induplati med poletnimi počitnicami, ko skušamo kljub dopustom izvajati proizvodnjo čimbolj tekoče. Stiki s Študentskim servisom med šolskim letom so odvisni od potreb po delavcu, ki ga tovarna ne namerava zaposliti za nedoločen čas (trenutno povečane potrebe) in

ki se ne morejo zapolniti z notranjimi prerazporeditvami ali pa takšnega delavca ne more dobiti. Lansko leto se je na tak način krpala potreba po čistilkah na upravi.

V naslednjih vrsicah predstavljam nekaj učencev, ki so bili med poletnimi počitnicami zaposleni v naši tovarni prek Študentskega servisa.

BOŠTJAN VRHOVNIK je Mengšan, star 15 let in je naredil 1. letnik strojne tehniške šole Litostroj. V Induplati je delal od 5. do 29. julija. Bil je v mehanični delavnici, pri mojstru Burji. Tu je pomagal pri raznovrstnih mehanikarskih delih. Zaupal nam je tudi, da si bo s prisluzenim denarjem kupil fotoaparata.

SILVA HAMBERGER je Mengšanica. Končala je 1. letnik srednje ekonomske šole v Kamniku. V Mengšu je likala prtičke, po potrebi pa sta obe z Natašo čistili okna in pomivali v oddel-

ku. Glede dela ni jamrala. Omenila je le, da se je najbolj namučila z obračanjem prevlek. Prisluzeni denar bo porabila za nakup oblačil.

NATAŠA HRIBAR je iz Topol. Obiskuje ekonomsko šolo v Kamniku. V mengeškem oddelku Induplati je delala 13 dni. Likanje prtov se ji je zdelo naporno, saj poteka ves čas stoje. Prisluzeni denar bo porabila na morju. Poleg tega si bo kupila tudi kakšno oblačilo.

TANJA PETAUER iz Trzina (prva z leve), **BARBARA ŠINKO** iz Domžal (v sredini) in **TINA BROJAN** iz Domžal. Dekleta so delala v Mengšu. Likale so prte. Tanja in Barbara sta menili, da je to delo precej naporno, saj ves čas poteka stoje, pa tudi enolično. Ti dve sta delali 8 dni v juliju. Prva se bo jeseni vpisala v 3. letnik srednje komercialne šole v Ljubljani, druga po končanju 2. letnik Ekonomske fakultete.

Tina je letos zaključila srednjo komercialno šolo. Službe zaenkrat še ni

Bolnih src zdravnik si ti

Dan razjasnil mi je smeh,
ki se ti razlil je čez obraz,
saj mnogo trpim v dolgih nočeh,
ko je v duši puščoba in mraz.

Saj ne iščem tvojega nasmeha,
a vendar si mi razveselil dan.
Ne, nočem biti kriva greha,
da bi me objela tvoja dlan.

V sončnih dneh ne najdem sreče,
zato zazrem se tebi v oči,
tolažbe si išče srce krvaveče,
potolaži ranjeno dušo – vsaj ti.

Oh, ne sanjam, da bi se ljubila,
ker vem, da to mogoče ni.
Le svojo bol bi ti razkrila,
saj bolnih src zdravnik si ti!

Katarina Letnar

dobila, zato se je odločila, da bo toliko časa delala prek Študentskega servisa, saj ne more biti brez denarja. V Induplati je delala en mesec. Delo se ji ni zdelo pretirano naporno. Zadovoljna je bila tudi s prijaznima sodelavkama – z Milko in Poldi. Del zasluženega denarja bo Tanja dala staršem za hrano in stanovanje, del ga bo porabila za pot v Francijo, kamor namerava oditi jeseni, rada pa bi si kupila tudi kakšno obleko.

Pripravila: L.O.

Dopust, dopust – dragih »ust«

Čedalje večja draginja vse več Slovencev udarja po žepu. Zato se odpovedujejo marsičemu. Mnogi s svojega seznama želja najprej črtajo dopustovanje. Ne da bi ga ne koristili, le nikamor ne gredo.

Toda človekov organizem je takšen, da potrebuje sprostitev, počitek. Tega se večina zaveda. Zato si nekateri uredijo življenje tako, da si kljub druginji privoščijo dopust. Če si ga ne morejo finančno drugače organizirati, letujejo v počitniških kapacitetah Induplati.

V počitniškem domu v Umagu je (oziroma še bo) letovalo 107 naših delavcev in upokoјencev v času od 1. julija do 29. avgusta. V prikolicah Induplati je preživljalo dopust od 1. julija do 2. septembra 32 delavcev oziroma upokoјencev. Tri prikolice so postavljene v Umagu, ena pa je v Novigradu. Za hišico v Izoli pa se je v tem terminu odločilo 8 delavcev Induplati.

Nekaj delavcev je dopust v naših počitniških objektih že preživelo, zato sem jih povprašala za mnenje o letovanju. Govorila sem tudi z delavkami, ki bodo šele odšle na dopust ali pa ga bodo preživljale kar doma – in najceneje.

REZKA PODBORŠEK – šivilja v konfekciji Mengeš

Z družino sem letovala v prikolicu v Novigradu. Bili smo štirje, jaz, mož in dva otroka. Na morju smo bili en teden. Z letošnjim dopustom sem zadovoljna. Kamp Sirena je urejen, ravno tako je lepa tudi obala. Tudi prikolica je urejena in čista. Lani sem letovala v Umagu, a mi je bilo letošnje letovanje bolj všeč. Tudi voda je bila začudo čista, tako da smo se lahko veliko kopali. Pripominjam samo, da bi bile v baldahinu pri prikolicu lahko montirane poličke oziroma omarice za postavitvev hrane.

MARJETA KUŠAR – šivilja v konfekciji Mengeš

Jaz bom pa dopust preživljala kar doma. Delala bom na vrtu in pospravila po hiši. Najprej pa se bom temeljito odpočila. Letos sem bila precej bolna, kar tri mesece sem bila v bolniškem staležu. Še vedno si nisem opomogla od bolezni. Zato tudi v službi težko delam. Norma je zelo visoka. Le s

težavo jo dosežem. Menim, da bi morali na delavce, ki so preboleli kakšno bolezen ter so pred upokoјitvijo bolj gledati ter jim znižati norme. Nemo-goče je, da bi bil po 33 letih dela lahko tako aktiven kot pri dvajsetih. Zlasti pa, če se človeka prime še kakšna bolezen. V nekaterih tovarnah pred upokoјitvijo razporedijo delavca na lažja dela in z isto plačo, pri nas v konfekciji pa je to nemogoče.

ANICA CAPUDER – šivilja v konfekciji Mengeš

Od 8. do 15. julija sem z družino preživljala dopust v prikolicu Induplati v Umagu. Z dopustom nisem bila zadovoljna. Moje nezadovoljstvo se ne tiče obale ali vode, temveč prikolice. Le-ta je na zunaj izgledala kar dobro. Notranjost pa je zelo slabo urejena. Vsak večer smo morali podpreti postelje, da smo lahko v miru spali, ker bi drugače

ponoči vsi popadali z njih.

Hladilnik je bil ves razmajan. Brez selotejpa ga sploh nismo mogli zapreti. Tudi posode ni bilo dovolj. Na srečo sem jo nekaj prinesla s seboj od doma.

Pač pa sem morala kupiti odpiráč za steklenice, ker ga ni bilo. Tako imam sedaj doma že šest »dopustniških« odpiráčev.

Edina novost na prikolicu je nov baldahin. Vse ostalo s prikolicu vred je primerno ne za dopustovanje delavcev Induplati, čeprav se je kupilo z našim denarjem, temveč za odpis, če se ne more (ali noče) popraviti.

POLDI ORAŽEM – delavka v konfekciji Mengeš

Med kolektivnim dopustom bom doma. Na morje me ne vleče, raje bom jeseni šla v toplice.

Doma imamo hišo in velik vrt, na katerem je vedno dovolj dela s sajenjem sadik in plečvijo. Več časa bom posvetila sebi. Ker rada berem knjige, bom prebrala kakšno več kot običajno med letom.

Najprej pa se bom odpočila. Predvsem od dela v tovarni. Saj že 33 let delam na normo.

KATI PELE – šivilja v razvoju

Dopust sem preživljala v Čateških toplicah v zdraviliškem programu. Moža je tja napolnilo njegovo podjetje, pa sem se mu pridružila tudi jaz. Bilo mi je zelo všeč. Pohvalim lahko čisto vodo, dobro hrano in prijazne uslužbenke.

Videla sem tudi hišice, katere gradijo za prodajo delovnim organizacijam. Ena od njih bo tudi naša, vsaj tako nam obljublja vodilni.

MARIJA GOSTIČ – šivilja v konfekciji Mengeš

(njene slike ni, ker ni bila razpoložena za fotografiranje, bila je utrujena zaradi visoke norme pri šivanju »oblačkov« (platneni žepki, kamor otroci pospravijo igrače)

Dopust sem preživela v naši počitniški prikolici v Umagu. Tudi jaz menim, da so prikolice v Umagu neurejene. V moji prikolici sem pogrešala en večji hladilnik in mizo. Zelo priročne bi bile tudi poličke na steni. Posode je premalo. Dobro, da sem jo prinesla od doma, sicer bi jo morala kupiti v Umagu.

Pokritizirati moram nečistočo, na katero smo naleteli, ko smo prišli v prikolico. Ker smo bili prva letošnja izmena v tej prikolici, so za čistočo najbrž odgovorni delavci naše gostinske dejavnosti. Prostor tudi ni bil prezračen, tako da je posteljina imela neprijeten vonj. Glede na to, da so delavci Induplati v juniju preurejali dom v Umagu, bi mimogrede lahko prezračili tudi prikolice.

Ker sem bila v Umagu, sem si ogledala tudi preurejen počitniški dom. Zelo mi je všeč. Sploh pa je lično urejena okolica doma. Predvsem moram pohvaliti igrala za otroke, zlasti gugalnice. Otroci sedaj nič več ne sitnarijo staršem, saj se tukaj igrajo ure in ure ter pozabijo, da čas teče.

Lada Orehek

Prispevki iz naših žepov se spet povečujejo

Samoupravne interesne skupnosti domžalske občine so plane za letošnje leto sprejele v lanskem decembru, in sicer povečane za 135% glede na dovoljeno porabo preteklega leta.

Tudi letos so sredstva samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti omejevana z zvezno interventno zakonodajo. Ta zakon sicer določa, da se v primeru inflacije spremeni dovoljena stopnja rasti sredstev interesnih skupnosti.

Visoka stopnja inflacije v prvih mesecih letošnjega leta je resnično pogoj spremembe planov interesnih skupnosti v smislu povečanja prispevnih stopenj. To tudi zahteva dejstvo, da so tri samoupravne interesne skupnosti družbenih dejavnosti zaključile lanskoletno poslovanje z izgubo. Zdravstvo je imelo 2,91 milijarde dinarjev izgube, izobraževanje 1,26 milijarde dinarjev in socialno skrbstvo 0,24 milijarde dinarjev. Z veljavnimi prispevnimi stopnjami se te izgube ne morejo pokriti. Zato se z julijem 1989 povečajo prispevne stopnje za našete interesne skupnosti. Povečanje stopenj je potrebno delno zaradi pokrivanja izgub preteklega leta,

predvsem pa za pokrivanje sprejetih programov interesnih skupnosti (družbenodenarne pomoči otrokom, vzdrževanje šolskih objektov, dejavnost knjižnice in pokrivanje izpada sredstev Občinske zdravstvene skupnosti).

Povečanja prispevnih stopenj iz naših bruto osebnih dohodkov izvršni svet skupščine občine utemeljuje z ugotovitvijo, da je občina Domžale po višini prispevnih stopenj iz bruto osebnih dohodkov najnižja v Sloveniji. Povprečna prispevna stopnja iz BOD v Sloveniji je 41,85%, v Domžalah pa je v prvi polovici letošnjega leta znašala 39,11%. Po povečanju prispevnih stopenj se odtegljaji iz bruto OD dvignejo na 41,01%.

Prispevne stopnje se povečajo za naslednje občinske interesne skupnosti:

- za občinsko zdravstveno skupnost za 0,87%
- za občinsko izobraževalno skupnost za 0,49%
- za skupnost otroškega varstva za 0,29%
- Za 0,25% je povečan tudi občinski davek iz OD.

Za lažje predstavljanje prikazujemo še tabelarni pregled prispevkov in davkov iz bruto osebnih dohodkov:

	Prispevne st. v juniju 1989	Prispevne st. v juliju 1989
– prispevek za otroško varstvo		
– dejavnost	1,41	1,70
– denarne pomoči	0,56	0,56
– porodniška	1,49	1,49
– prispevek za osnovno izob.	4,31	4,80
– prispevek za socialno skrbstvo	2,15	3,02
– prispevek za zdravstvo	7,90	7,93
– prispevek za zaposl. – SRS	0,30	0,30
– prisp. za obč. kulturno skupnost	0,38	0,38
– prisp. za občinsko telesno-kulturno skupnost	0,35	0,35
– prisp. za pokojninsko-invalidsko zavarovanje	19,10	19,10
– republiški davek iz OD	0,60	0,60
– občinski davek iz OD	0,50	0,75
– prispevek solidarnosti	0,03	0,03
SKUPAJ IZ BOD	39,11 %	41,01 %

Krajevni in občinski samoprispevki

Med odtegljaji, ki jih odtrgajo od delavčevega neto osebnega dohodka, so tudi občinski in krajevni samoprispevki. Ti so v posameznih okoljih različni. Ponekje pa jih ni, tako da ostane malo več denarja v delavčevem žepu. Zaradi teh samoprispevkov se lahko dve delavčevi plači, kljub popolnoma enakim delovnim pogojem, razlikujeta za nekaj starih milijončkov. Toda kaj hočemo, za samoprispevke smo se odločili prostovoljno. Sicer pa vemo, da tako

napraban denar ni vržen stran. Saj nas občasno presenetijo nove asfaltirane ulice, nova osvetljena vaška področja, novozgrajene mrliške vežice in drugo. Za vse to gre zasluga naših 2 odstotnim, 1,5 odstotnim, 1 odstotnim ali 0,5 odstotnim samoprispevkom. Da bomo lažje določili, kam kdo spada, podajamo pregled plačevanja samoprispevkov v posameznih krajevnih skupnostih oziroma občinah delavcev Induplati:

Krajevna skupnost oz. skupščina občine	%	KS Šmartno v Tuhinju	
KS Blagovica	1,5	KS Špitalič	1,5
KS Češnjice	1	KS Volčji potok	2
KS Dob	2	KS Vranja peč	2
vasi: Brezovica, Češenik, Gorjuša, Laze, Trojica,		KS Duplica	1,5
Turnše, Žeje in Želodnik	0,5	KS Godič	2
KS Slavko Šlander Domžale	2	KS Črna	2
KS Dragomelj – Pšata	1	KS Komenda	2
KS Homec – Nožice	1	KS Podgorje	2
KS Ihan	1,5	KS Selo	2
KS Jarše – Rodica	1	KS Tunjice	1,5
KS Krašnja	1,5	KS Križ	2
KS Krtina	1	KS Kamnik – Perovo	1,5
KS Lukovica	2	KS Kamnik – Mekinje	2
KS Mengeš	1	KS Kamnik – Novi trg	1,5
KS Moravče	1,5	KS Kamniška Bistrica	1,5
KS Peče	1,5	KS Tuhinj	2
KS Prevoje	1,5	KS Moste	2
KS Radomlje	1,5	KS Motnik	2
KS Rafolče	3	KS Rožna dolina	1
KS Rova	2	Litija – KS Peče	2
KS Trojane	1	SOB Vrhnika	1,5
KS Velika vas – Dešen	2	Trebnje – KS Mirna	2,5
KS Tomo Brejc Vir	1,5	KS Mokronog	2,5
KS Vhrpolje – Zalog		KS Šentrupert	2
vasi: Sp. in Zg. Tustanj ter Sp. in Zg. Javorščica	2,5	Sevnica – KS Šentjanž	1,5
Dole, Goričica, Selo, Sp. in Zg. Javorščica		Sevnica – KS Tržišče	2
Sp. in Zg. Tustanj, Stegne, Vrhpolje	1,5	KS Šentvid pri Stični	2
in Zalog	1,5	SOB Metlika	2
KS Zlato polje	1,5	Sarajevo Center	3
KS Nevlje	2	Sarajevo Novo Sarajevo	3
KS Pšajnovica	2	Sarajevo Stari Grad	3
KS Srednja vas	2	Sarajevo Ilidža	3
KS Šmarca	1,5		

Podatke zbrala: L. O.

BOLERIJA ali lajmska bolezen

Ljudje so do sedaj klope povezovali v glavnem le z nevarnostjo, da bi lahko zboleli za meningitisom. Bolerija pa je spodbudila tudi strokovnjake, da so ponovno začeli poglobljeno raziskovati življenjski cikel in prehrabene navade klopa, te drobcene živalce iz rodu pajkov, ki ima tri oblike. Najprej je prostemu očesu komaj vidna barva (ličinka), ki se nato spremeni v nimfo in ta naposled v odraslega klopa. Vsaka od njenih oblik pa se hrani s krvjo najrazličnejših sesalcev – pa tudi ptic.

Ličinke, ki se izvalijo iz jajčec spomladi, po večini še niso okužene. Krv se namreč napijejo v tem letu le enkrat in to

običajno pri miškah ali katerem od drugih drobnih glodalcev in se tako od gostitelja nalezejo bolerije. Za človeka pa postanejo nevarni naslednje leto, ko so nimfe (ličinke pri žuželkah) aktivne od maja do avgusta, to pa je čas, ko so ljudje veliko na prostem. Tudi nimfe pijejo kri le enkrat, v jeseni pa se prelevijo v odrasle klope. Ti se radi prisesajo tudi na človekovo kožo, sicer pa »domujejo« v dlakah ali perju, kjer samčki poginejo, samičke pa izležejo jajčeca. Potem pa se spet vse zaokroži v nov življenjski cikel.

Zdravniki pravijo, da vsaj polovica ljudi sploh ne občuti klopovega ugriza. Bolezen ločijo na tri značilne stopnje oz. »stadije«; prvega, ki prizadene kožo (izpuščaji), drugega, ki napreduje v živčevje in srce in tretjega, ki prizadene predvsem sklepe. Vendar pa so meje precej zabrisane oz. posamezni znaki so lahko bolj izraziti ali pa jih sploh ni.

Prvi in najbolj značilen znak, da je človek okužen, je kožni izpuščaj na mestu klopovega ugriza. Od središnega mozoljčka se v koncentričnih krogih širijo navzven različni, lahko tudi nepravilni obroči. Pozneje se lahko pojavijo na drugih delih telesa, tudi na zelo oddaljenih od mesta ugriza. Kožne izpuščaje ni povsem preprosto prepoznati, ker niso vedno značilni, od drugih se ločijo le po posebnosti, da se širijo od sredine pika navzven. Včasih so seveda lahko skriti tudi na nevidnih ali drugih očem manj dosegljivih mestih (lasišče).

Izpuščaji in lise na koži s spremljajočimi znaki, ki spominjajo na gripo (povišana temperatura, slabo počutje, utrujenost itd.), bolečine v mišicah, pa lahko včasih tudi brez zdravljenja izginejo; potem pa se včasih ponovijo, drugič ne... Drugi stadij bolezni, ki se lahko pokriva s prvim – ali pa tudi ne – kaže znake okvare živčevja in srca; približno tretjina bolnikov ima glavobole, znake meningitisa, prehodne ohromitve in podobno. Manj kot 10 odstotkov bolnikov prizadenejo motnje srčnega ritma.

Tretja faza se lahko razvije po nekaj tednih, mesecih ali celo letih po ugrizu klopa, prizadene pa, kot rečeno, predvsem sklepe, kar je še najbolj podobno revmatoidnemu artritisu.

Tudi za to bolezen je zelo pomembno, da jo zdravniki odkrijejo in začnejo zdraviti zgodaj, torej že v prvi fazi. Vendar so na začetku laboratorijski testi precej negotovi.

Do neke mere se človek lahko zavaruje pred to boleznijo s primerno obleko in obutvijo, kadar se giblje v gozdu, med grmičevjem, kjer se zadržujejo klopi. Priporočljiva so oblačila svetlejših barv, gostejšega tkanja, z rokavi do zapetij in hlačnicami, zataknjenimi v škornje oz. visoke čevlje. Dobrodoska sta klobuk ali ruta na glavi, kožo pa je potrebno zaščititi

s sredstvom, ki odganja mrčes. Živali je mogoče zavarovati s posebnimi ovraticami, ki so prepojene z zaščitnimi sredstvi za odganjanje klopov, komarjev in drugega mrčesa.

Nekateri tudi opozarjajo, da je dobro travo kositi na kratko in grmovje redno obrezovati, ljudje pa naj bi se skušali izogibati stiku z rastlinstvom, kolikor je pač mogoče.

▲ Razumljivo je, da mora človek klopa v koži kar najhitreje odstraniti z ustreznim pripomočkom (pinceto ali kleščami). Nespametno se je predolgo zanašati na preizkušene recepte (polivanje z žganjem, olje, bencin itd.) ali pa čakati, da se bo klop dovolj napil krvi in sam odpadel.

V drugem stadiju bolezni (ko človek običajno že pozabi na izpuščaj, če ga je sploh opazil), se lahko začno težave s spanjem in zbranoostjo (bolnika zapušča spomin), lahko ohromi kateri od možganskih živcev, najpogosteje obrazni, pojavijo se bolečine v vratu, rokah, nogah. Lahko imajo težave z dihanjem, pogoste so okvare na srcu.

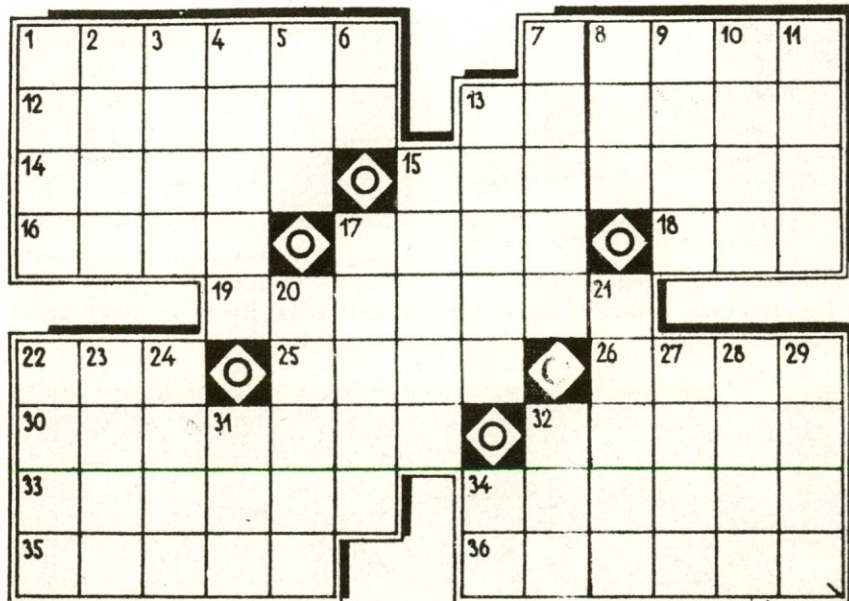
Zatečeni sklepi, najpogosteje v kolenu (ki so značilni za tretji stadij bolezni), se pojavijo iznenada, izginejo in se spet pojavijo na kakšnem drugem sklepu z vedno hujšimi posledicami...

Posebno skrbno naj bi se izogibale možnosti okužbe nosečnice. Nekaj raziskav kaže, da bi bila okužba lahko vzrok spontanega splava. Nosečnice naj bi se izogibale stikov z gozdnimi pa tudi domačimi živalmi, v naravi naj bi se dobro zavarovale z ustreznimi oblačili. Pri kliničnih znakih oz. sumu na zgodnjo okužbo z bolezni jih zdravijo z ustreznimi antibiotiki.

Križanka za razvedrilo

VODORAVNO: 1 – preprosta koč; 7 – nasekanje, nasekava; 12 – pristaniško mesto v J. Maroku; 13 – pokvarjen človek; 14 lirska pesniška oblika; 15 – republika v Zahodni Afriki; 16 otok v otočju Tuamotu; 17 surovina pri proizvodnji piva; 18 češka pritrdilnica; 19 vrsta slikarske tehnike; 22 – glavno mesto sosednje države; 25 – največje jugosl. pristanišče; 26 – rimski bog ljubezni; 30 – črta, ki spaja dve notni črtovji; 32 – oljkin plod; 33 – arija z dramatičnim besedilom; 34 – bodalo s kratkim rezilom; 35 – ime pevke Kohont; 36 – zastor.

NAVPIČNO: 1 – blagajna; 2 – del njive med razoroma; 3 – ime am. filmske igralk Turner; 4 – vzor; 5 – binarni znak; 6 – površinska mera; 7 – oblika imena Ferdinand; 8 – švedsko smučarsko središče; 9 – staronordijska pripoved; 10 bivši izraelski politik (Aba); 11 – unesek pri teži; 13 – starejši jugosl. nogometaš (Vladimir); 15 – vrsta ptice; 17 – požeruh; 20 – sultanov razglas; 21

– zajeda morja v kopno; 22 – judovski učenjak; 23 – prvi mitološki letalec; 24 – slov. umetnostni zgodovinar (Vojeslav); 27 – ime pesnika Klopčiča; 28 – vrsta žita, konjska krma; 29 – obrok posojila; 31 – industrijska rastlina; 32 – češko moško ime, 34 – Sovjetska Zveza.

Veliko uspeha pri reševanju vam želi uredništvo Konoplana.

Danica Blejc

Vas zanima idealna telesna teža!

Receptov, kako jo dosežemo, je veliko. Zasedimo jih skorajda v vseh ženskih oziroma družinskih revijah, ki pišejo o zdravju. Teh receptov se lahko držimo doma, tako da celo družino postavimo pred dejstvo, da bomo jedli manj in bolj zdravo. Pa da se bomo bolj gibali v naravi.

Nekateri pa se hujšanja lotijo zelo resno. Ne po načelu: če mi bo uspelo shujšati, bom vitka(ek,), če ne, bom še zmeraj malo obilnejši. Ker je težko spremeniti prehrabene oziroma življenjske navade čez noč, se je za čas hujšanja dobro preseliti v drugo okolje. Na primer v TERME ČATEŽ. Te toplisce so edine v Jugoslaviji, kjer vam bodo pomagali shujšati in vas tudi naučili, kako boste dosegli zdravo telesno težo ter jo tudi ohranili; če ne bo šlo drugače, vam bodo pomagali z akupunkturo. Pa še enačbo za pravšnjo telesno težo so iznašli. Priznajte, da vam dovoljuje nekaj kilogramov več kot stroga manekenska merila v večini naših revij.

$$ITT \text{ Ž} = V - 100 - \frac{V - 150}{4} + \frac{L - 20}{4}$$

ali

$$ITT \text{ M} = V - 100 - \frac{V - 150}{2,5} + \frac{L - 20}{4}$$

ITT Ž (M) – idealna telesna teža ženske (moškega)

V – telesna višina

L – telesna teža

Če se bomo teh enačb vsi držali, bomo po tovarni kmalu hodili sami ITT delavci oziroma delavke.

Sicer bo pa za ITT prebivalcev kmalu začela skrbeti naša ljuba država s skokovitimi denarnimi porasti. Takrat, ko bomo jedli kalorično hrano le enkrat na mesec oziroma meso in pecivo samo ob nedeljah, bomo vsi z ITT. Taki časi pa niti niso tako zelo oddaljeni. Malo starejši jih dobro pomnijo. Vlekli so se še nekaj let po končani drugi svetovni vojni.

Čoln življenja

Kaj tam v daljavi morje premeta-va?

Kaj ni to Čoln, ki med temnimi valovi plava?

Kako uspel se je čerem vsem izogniti, kako uspel nevihtni temni je uiti?

Izkušen vodi ga krmar, ki se viharjev ne boji in dobro končni cilj pozna, zato gre mimo vseh čerl.

To je življenjeja čoln, k' vihar ga premeta, lahko izogne se čerem, le če ga prava roka uravnava.

Danica

Zlata Novak in Anton Kotnik v skladišču pomožnega materiala odpisujeta mizarški material.

Nekaj delavcev gotovo še pomni čase, ko so natiskali gornje bankovce. Sedaj jih bomo imeli pa že za 2 milijona!

Slušaatelji seminarja za »sistemizacijo« del in nalog zaposlenih v Induplati so bili obratovodje, vodji programa proizvodnje in konfekcije, šefi sektorjev in še nekateri drugi strokovni delavci. Bomo z njihovimi rešitvami vsi zadovoljni?

Udeležencem seminarja za evidenco razvidov del in nalog ter izdelavo sistema za delitev sredstev za OD je predavala delavka iz Biroja za industrijski inženiring tovarišica Prišlenkova.

VSTOPI:

1. ČRNE NUŠA, delavka v kofekciji notranje opreme v Mengšu, 1. 6. 1989
2. MOČNIK ALEKSANDER, pomožni transportni delavec, 20. 6. 1989; iz JLA
3. RUŠNJAK ĐANI, tehnolog modelar, 21. 6. 1989
4. MARINČEK MOJCA, klaser OTK, 26. 6. 1989
5. JERMAN ROBERT, plastificiranje, impregniranje in sušenje, 26. 6. 1989, iz JLA
6. KLOPČIČ ROMAN, ključavničar – pripravnik, 17. 7. 1989
7. GOSTIČ ALEŠ, mizar – pripravnik, 24. 7. 1989
8. ŠKAFAR DAMJAN, točenje, prodaja pijač in strežba, 16. 6. 1989, iz JLA
9. MIKOLIČ LIDIJA, pomožna kuhinjska dela, 5. 7. 1989
10. ŽELEZNIK NEVENKA, pomožna kuhinjska dela, 17. 7. 1989

IZSTOPI:

1. MARINŠEK ANTON, mojster vzdrževalec, upokojen, 29. 6. 1989
2. LAVRIŠA ŠTEFAN, oskrbnik objektov skupne porabe, upokojen 11. 6. 1989
3. KUZEL VERA, previjanje v predilnici, upokojena, 29. 6. 1989
4. POGAČAR IVANKA, skladiščnik, upokojena, 29. 6. 1989
5. SKUŠEK VIDA, šivilja v obratu konf. v Mokronogu, upokojena, 28. 6. 1989
6. VONČINA ZOFIJA, šivilja, 28. 6. 1989

OSEBNI DOHODKI V JUNIJU 1989

Poročilo o osebnih dohodkih vsebuje gibanje OD, dosežene najnižje in najvišje OD, izračun povprečnih OD za dejansko število opravljenih ur med 160 in 200 urami, dejanskem doseganju delovnih rezultatov in dejanski ocenjenosti del in nalog. Prav tako so v poročilu zajeti tudi osebni dohodki pripravnikov in nadomestila OD do 30 dni (metodologija izdelave RAD obr.). Če prikazanemu številu delavcev dodamo še zaposlene z manj kot 160 urami in več kot 200 opravljenimi urami ter zaposlene brez obračuna OD (nadomestila nad 30 dni) dobimo skupno število vseh delavcev, ki so prejeli OD oz. nadomestilo:

Razred	Skupaj DO
do 2.450.000	9
2.450.001–3.050.000	56
3.050.001–3.650.000	155
3.650.001–4.250.000	193
4.250.001–4.850.000	181
4.850.001–5.450.000	87
5.450.001–6.050.000	45
6.050.001–6.650.000	36
6.650.001–7.250.000	22
7.250.001–7.850.000	15
7.850.001–8.450.000	9
8.450.001–9.050.000	8
9.050.001–9.650.000	8
9.650.001–10.250.000	3
nad 10.250.000	3
Zaposleni s 160–200 urami	830
Zaposleni z manj kot 160 urami	66
Zaposleni z več kot 200 urami	44
Zaposleni brez obračuna OD	52
Skupaj število zaposlenih	992
Najnižji OD	1.854.850
Najvišji OD	13.883.090
Povprečni OD	4.541.826

Vrednost točke je v juniju znašala v brutto vrednosti 27,00 din. Najnižji OD din 1.854.850 je prejela pripravnica s 70% vrednostjo sestavljenosti del oz. nalog in brez gibljivega dela OD.

BOLNIŠKI IZOSTANKI V JUNIJU 1989

Oddelek	Štev. zaposl.	Bolezen v %	Poškodbe na delu v %	Poškodbe na poti v %	Posk. izven dela v %	Nega druž. člana v %	Spremnstvo v %	Red. in pod. por. dop. v %	Skupaj v %	Izpadle ure
Proizvodnja tkanin	490	2,93	0,40	0,15	0,59	0,79	0,03	5,31	10,20	9.590
Konfekcija, Radomlje	210	5,05	–	–	0,46	–	0,09	3,33	8,93	3.600
Mengeš, Peče	75	4,43	–	–	1,06	1,08	0,17	5,00	11,64	1.676
Konfekcija Mokronog	26	1,71	–	–	–	0,71	–	3,91	6,33	311
Prodajalne	24	2,31	–	–	–	2,78	–	8,33	13,42	609
Gostinska dejavnost	169	2,36	–	–	–	0,39	0,05	4,59	7,39	2.398
Uprava										

Povprečno zaposlenih za DO:

zaposlenih 994 delavcev	
Izostanki zaradi bolezni	3,34%
Izostanki zaradi nesreče pri delu	0,20%
Izostanki zaradi poškodbe na poti	0,08%
Izostanki zaradi poškodbe izven dela	0,47%
Izostanki zaradi nege	0,62%
Izostanki zaradi spretnstva	0,06%
Izostanki zaradi por. in pod. por. dopusta	4,78%
SKUPAJ:	9,55%

Obvestila iz kadrovske službe

7. RIHTAR FRANJO, tehnolog v pripravi dela – planer, upokojen, 29. 6. 1989

8. GRADIŠAR ALBINA, laborant v fizikalnem laboratoriju, upokojena, 29. 6. 1989

9. KENDA ALBINA, delavka v konfekciji, upokojena, 29. 6. 1989

10. TROHA ANA, blagovni knjigovodja, upokojena, 29. 6. 1989

11. CERAR IVAN, barvanje tkanin, upokojen, 29. 6. 1989

12. PEVEC VALENTIN, impregniranje, apretiranje in sušenje na ŠRS, 29. 6. 1989

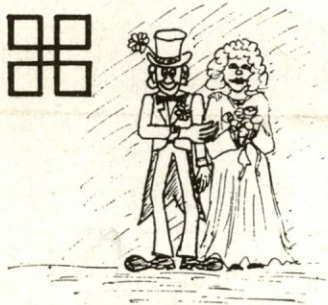
13. ZUPAN KATARINA, delavka v konfekciji, upokojena 29. 6. 1989

14. MIKOLIČ LIDIJA, pomožna kuhinjska dela, umrla, 11. 7. 1989

15. REJC BOGDANA, tajnik DPO in delegacij, prenehanje dela za določen čas, 10. 7. 1989

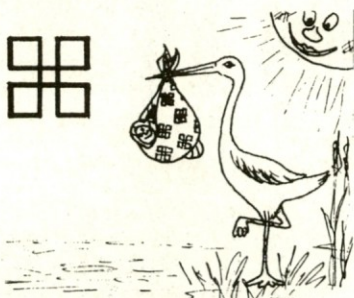
16. GOSTIČ POLONA, previjanje, 31. 7. 1989

POROČILI SO SE:

1. ŽIBERT VERONIKA, šivilja v konfekciji v Mokronogu, poročena TOMAŽIČ

RODILI SO SE:

1. MEDIC BERNARDI iz tkalnice, sin Matevž

2. KNEZ HELENI iz tkalnice, sin DENIS

3. METELKO FANIKI iz obrata konfekcije Mokronog, hči URŠKA.

Izdaja v 1500 izvodih DO INDUPLATI Jarše p. o. Ureja 15-članski urednik LADA OREHEK. Natisnila tiskarna Učnih delavnic v Ljubljani. Konoplan za informacije SRS (421-1/72 od 8. 4. 1974).

OSEBNI DOHODKI V MAJU 1989

Poročilo o osebnih dohodkih vsebuje gibanje OD, dosežene najnižje in najvišje OD, izračun povprečnih OD za dejansko število opravljenih ur med 160 in 200 urami, dejanskem doseganju delovnih rezultatov in dejanski ocenjenosti del in nalog. Prav tako so v poročilu zajeti tudi osebni dohodki pripravnikov in nadomestila OD do 30 dni (metodologija izdelave RAD obr.). Če prikazanemu številu delavcev dodamo še zaposlene z manj kot 160 urami in več kot 200 opravljenimi urami ter zaposlene brez obračuna OD (nadomestila nad 30 dni) dobimo skupno število vseh delavcev, ki so prejeli OD oz. nadomestilo:

Razred	Skupaj DO
do 1.669.000	2
1.669.001-2.200.000	30
2.200.001-2.700.000	141
2.700.001-3.200.000	199
3.200.001-3.700.000	194
3.700.001-4.200.000	112
4.200.001-4.700.000	51
4.700.001-5.200.000	40
5.200.001-5.700.000	17
5.700.001-6.200.000	11
6.200.001-6.700.000	9
6.700.001-7.200.000	6
7.200.001-7.700.000	9
7.700.001-8.200.000	2
nad 8.200.000	4
Zaposleni s 160-200 urami	827
Zaposleni z manj kot 160 urami	55
Zaposleni z več kot 200 urami	60
Zaposleni brez obračuna OD	55
Skupaj število zaposlenih	997
Najnižji OD	1.433.700
Najvišji OD	9.883.090
Povprečni OD	3.516.357

Vrednost točke je v maju znašala v brutto vrednosti 20,00 din. Najnižji OD din 1.433.700 je prejela pripravnica s 70% vrednostjo sestavljenosti del oz. nalog in brez gibljivega dela OD.

BOLNIŠKI IZOSTANKI V MAJU 1989

Oddelek	Štev. zaposl.	Bolezen v %	Poškodbe na delu v %	Poškodbe na poti v %	Posk. izven dela v %	Nega druž. člana v %	Spremnstvo v %	Red. in pod. por. dop. v %	Skupaj v %	Izpadle ure
Proizvodnja tkanin	490	3,37	0,50	0,28	0,84	0,80	0,08	5,47	11,34	10220
Konfekcija, Radomlje Mengeš, Peče	207	5,96	0,15	-	1,20	0,54	0,12	4,14	12,11	4616
Konfekcija Mokronog	74	5,43	0,65	-	0,84	1,31	0,35	5,76	14,34	1952
Prodajalne	29	-	-	-	-	0,40	-	3,49	3,89	205
Gostinska dejavnost	24	-	-	-	-	2,24	-	8,33	10,57	462
Uprava	167	2,98	-	-	-	0,57	0,02	1,31	4,88	1503

Povprečno zaposlenih za DO: zaposlenih 991 delavcev

Izostanki zaradi bolezni	3,82%
Izostanki zaradi nesreče pri delu	0,32%
Izostanki zaradi poškodbe na poti	0,14%
Izostanki zaradi poškodbe izven dela	0,73%
Izostanki zaradi nege	0,77%
Izostanki zaradi spretnstva	0,09%
Izostanki zaradi por. in pod. dopusta	4,52%

